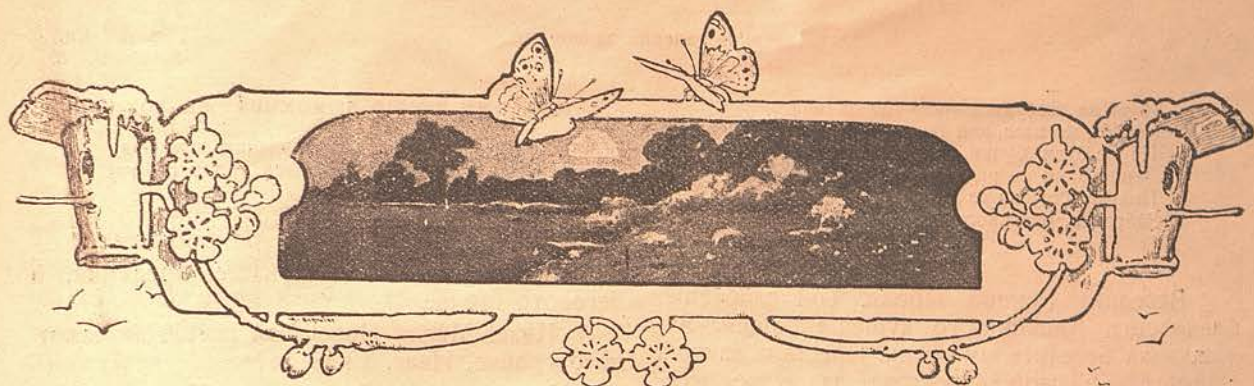

ДВАМАТА ПРИЯТЕЛИ

От Н. Гиляровска.

Бедният Ивас! Те винаги бяха заедно. Ивас обичаше веселия Грицко. Почти винаги Ивас беше сам. Майка му излизаше рано, още щом се зададе слънцето, на работа, дотърчваше за минутка у дома да обядва и синът не я виждаше до късна вечер.

Тъжно седеше той в градинката си, работеше лехите, и почти никога не излизаше на улицата. Другарите обиждаха бедния гърбав Ивас. Как му се искаше да бъде с тях, да играе, да говори, да пее песни. Но те не го обичаха. Той беше слаб, а слабите не ги обичат.

Веднаж той случайно се отдалечи от дома. Тъпла момчета го погнаха. Те викаха, подсвиркваха, искаха да набият бедния Ивас. Защо? Сами не знаеха.

Тъй просто. Както, например, без да знаят защо се катереха по голямите бяли върби да разтурят гнездата на гаргите, или пък замеряха минаващо по улицата куче.

На Грицко стана изведнъж жал за бедното гърбаво. Беден, хилав, бягаше той пред тях, махайки длъгите си тънки ръце.

— „Да не посмеете!“ — извика изведнъж Грицко.

Момчетата се спряха.

Те бяха свикнали да се подчиняват на силния, здравия Грицко.

Той се приближи до задхвация се Ивас, хвана го за ръката и тргна с него към неговата хижа.

Жално, жално беше на Грицка да гледа изплашеното, некрасиво лице на Иваса. Ивас го погледна с благодарност.

От тогава те станаха другари. Не минаваше ден, Грицко да не изтича при Иваса, да не прекара няколко часа с него.

Как обичаше бедният гърбав Ивас своя красив другар! Как го чакаше той по цели дни, как се радваше той само за туй, че тоя ще дойде при него весел, щастлив!

Но тая дружба скоро престана.

Нови приятели си намери Грицко. Той забрави Иваса.

Весели, силни, здрави като него, те не знаеха скръб.

Днес се возеха на лодка, утре отиваха в степта.

Шум, глъч, песни се разнасяха навсякъде, където минеха те.

Често шумно минаваха покрай градинката на бедния Иваса.

Как му се искаше да тича с тях, да се смее и да пее с Грицко.

Той все още го чакаше. Гледаше през низките прозорчета на своята хижа към улицата, гдето звънеше волната песен на Грицко. Песен на свобода и светлина, песен на младост и щастие.

Песен на волна чучулига рано сутрин.

Ивас често пееше сам. Но песните му бяха тъжни и печални, като него самия.

Всред полето, между малките пжтечки,
Над гроб самотен држвен кржст стърчи,
На кржста венец се люлее,
Забравен, от никого незнаен.

Самотно дните отминуват
Дни тъжни, непрогледни,
Вятър стене, тъжно сълзи лее
Над кржста, над гроба запусия.

Той пееше и песента му се лееше, като плач на славей в тиха майска нощ.

Тъй пееше Ивас. И му се чинеше, че той е забравен от всички, от всички.

Ей ти ветре, буйни ветре,
Не ме буди, не ми сжня пжди
Под кржста спя аз погребан
Самотен, от никого незнаен.

И на Иваса се чинеше, че самото небе плаче с него, че самата степ е тъжна и с климнала глава.